

LA HISTÒRIA ROBADA

DE JOAN GOMILA I ANTONI TUGORES

**ROSA FORTEZA - TOMEU AMER - TONI LLUÍS REYES
FRANCESCA VADELL - SALVADOR MIRALLES**

DIRECCIÓ: JOAN GOMILA

A PARTIR DEL LLIBRE D'ANTONI TUGORES
**EL BATLE ANTONI AMER "GARANYA":
LA HISTÒRIA ROBADA**

**PREMI PROJECTES ESCÈNICS
AJUNTAMENT DE PALMA 2010
PREMI DEL PÚBLIC
A MILLOR ESPECTACLE BALEAR
XV FIRA DEL TEATRE
DE MANACOR
PROJECTE
ALCOVER**

LA HISTÒRIA ROBADA

DE JOAN GOMILA I ANTONI TUGORES

PREMI PROJECTES ESCÈNICS AJUNTAMENT DE PALMA 2010

* * *

**PREMI DEL PÚBLIC A MILLOR ESPECTACLE BALEAR
XV FIRA DEL TEATRE DE MANACOR**

* * *

PROJECTE ALCOVER

971 84 73 53 - laforنال@laforنال.cat

1. PROJECTE ARTÍSTIC 3

- 1.1 QUÈ ÉS “LA HISTÒRIA ROBADA”*
- 1.2 LA UNIVERSALITAT DE LA HISTÒRIA ROBADA*
- 1.3 LA NO PEDAGOGIA DE LA HISTÒRIA ROBADA*
- 1.4 UN ESPECTACLE NO NATURALISTA*
- 1.5 SEQUENCIACIÓ DE L’ESPECTACLE*

2 L’EQUIP ARTÍSTIC I TÈCNIC..... 8

- 2.1 FITXA ARTÍSTICA*
- 2.2 CURRÍCULUM DE LA PRODUCTORA*
- 2.3 CURRÍCULUMS*

INTÈRPRETS 15

- ROSA FORTEZA**
- SALVADOR MIRALLES ROMAN**
- ANTONI LLUÍS REYES DURAN**
- TOMEU AMER GALMÉS**

PREMSA 23

CRÍTIQUES 29

1 PROJECTE ARTÍSTIC

1.1 QUÈ ÉS “LA HISTÒRIA ROBADA”

La Història Robada és també el títol de l'assaig i recull històric, a que ens ha volgut aproximar l'investigador i periodista Antoni Tugores, a la figura d'Antoni Amer “Garanya”, batlle de la ciutat de Manacor durant la Segona República; home adscrit al republicanisme federal, creador de nombrosos negocis particulars i impulsor d'avançades iniciatives públiques de caire educatiu, social i sanitari. Tanmateix, en Garanya, fou vilment assassinat al final de l'any 1936 al cementeri de Son Coletes de Manacor.

Tugores recull la seva obra sota el títol “El batle Antoni Amer “*Garanya*”: La història robada”

Volem però en aquest espectacle treure fil als precedents del món republicà a Mallorca. D'on sorgia? Qui eren els precedents d'aquestes persones? Quina la seva finalitat i per què s'abraçaven del republicanisme?

1.2 LA UNIVERSALITAT DE LA HISTÒRIA ROBADA

La primera pregunta que ens ve al cap, en el moment d'investir aquest projecte, és si té prou capacitat de traspasar la frontera del que podríem qualificar purament local i endinsar-se, com és el nostre desig, pels camins de la universalitat.

La resposta és clara: sí. Fonamentam aquesta resposta en els fets ocorreguts el 1936 que podem qualificar-los d'un desastre humà de magnitud importantíssima: un cop d'estat militar que té el suport d'un elenc minoritari, però armat, amb el suport incondicional de persones amb possibilitats financeres a més del suport moral de l'església catòlica. El resultat són prou coneguts: s'acabarà amb el govern legítim d'un règim constitucional, i al voltant vuit-centes persones assassinades a Manacor.

Per altra banda, i aprofundint en el debat sobre la universalitat, el fet de esdevenir víctimes de la globalització ens fa patir aquesta com una colonització cultural. Podem assegurar no tenir les mateixes oportunitats des de la nostra perifèria, econòmica i cultural, d'incidir en els centres de decisió mundial, i per aquest motiu ens cal defensar la universalitat des del marc local. La nostra història té prou força per mostrar la natura humana. Sens dubte “La història robada” parla de l'home, dels qui se situen ens els àmbits de la justícia i dels qui actuen en la més alta traïció.

1.3 LA NO PEDAGOGIA DE LA HISTÒRIA ROBADA

No pretenem un espectacle explícitament didàctic. Per res ens volem passejar pels camins de la pedagogia, ni molt manco pels camins de la instrucció ideològica. Volem, a partir dels fets contrastats que ens il·lustra Tugores, fer una espectacle evocatiu i simbòlic d'una època que és hereva del sacsejador segle XIX, amb les primeres evolucions del liberalisme, el científisme, el moviment obrer, la solidificació dels principis republicans, el floriment de la renaixença cultural. Amb el canvi al segle XX aquestes possibilitats de donar resposta es multiplicaren, optant per la república com a nova organització de l'estat que capgiràs el poder polític, ostentat per la reialesa, la noblesa i l'església.

1.4 UN ESPECTACLE NO NATURALISTA

Defugim de crear un espectacle naturalista, volem fer un espectacle evocatiu, simbòlic, emocionant. Volem basant-nos en una interpretació creïble de la història, emotiva també per la proximitat dels fets amb un nombre limitat de cinc actors i un espai escènic net i neutre,

1.5 SEQUENCIACIÓ DE L'ESPECTACLE

L'espectacle es basa en cinc èpoques diferents:

Any 2002

Al pis de na Laura, una jove amb inquietuds per conèixer la biografia d'Antoni Amer, arriba un dia, a través un missatger, una carta i un borrador de la biografia d'Antoni Amer que li transmet, el seu pare, historiador. Des de la intimitat d'aquells papers, sorgeixen els personatges que s'endisen en els dies passats i ens conten la història, la història robada seqüenciada aquesta de forma cronològica:

1890-1910

En els anys de la crisi de la fil·loxera s'experimenta un retrocés econòmic que comporta l'inici de l'emigració a Amèrica, però també l'arribada de capital estranger i català que estableixen les seves indústries: perles, fusta, matança i que donen lloc a avanços socials i al naixement del sentiment de classe entre els treballadors.

1914-1930

Amb l'inici de la primera guerra mundial és produït a Mallorca un període marcat per l'estraperlo, una conxorxa de Joan March i la pagesia pujant que negocien els productes alimentaris amb els països en guerra, deixant desproveïda a la població local. Època de misèries i canvis econòmics ja que algunes grans finques són adquirides per pagesos benestants. Aquests seràn els qui més dificultats posaran a la república i d'on sorgiran les forces del Falange.

1931-1936

Període de la república. Les dificultats del govern, els èxits i fracassos. Anys de convulsió que acabaran amb el trist desenllaç de 1936

Epíleg. Any 2010

2 L'EQUIP ARTÍSTIC I TÈCNIC

2.1 FITXA ARTÍSTICA

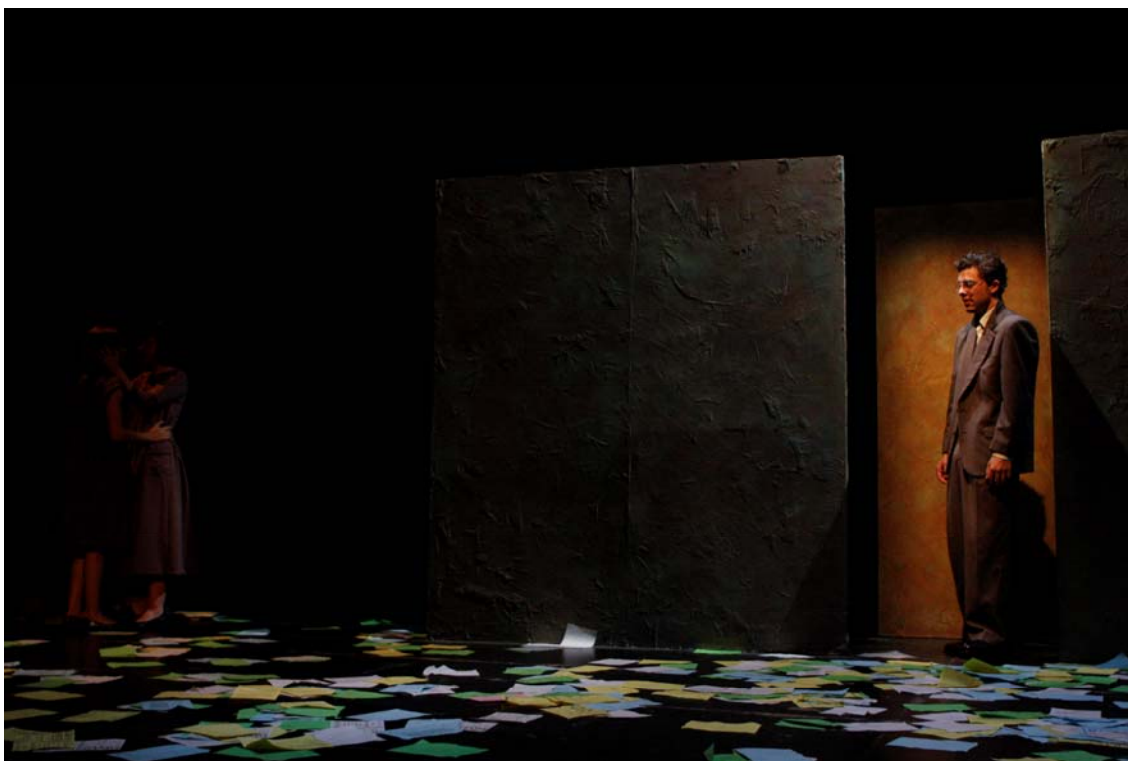
Espai Escènic i Direcció: **Joan Gomila**

Intèrprets: **Tomeu Amer**
Salvador Miralles
Antoni Lluís Reyes
Rosa Forteza
Francesca Vadell

Projecció: **Cinètica Produccions**
Vestuari: **Antònia Fuster**
Realització de l'escenografia: **Marc Antolin**
Espai de so i llum: **Francesc Montané**
Producció executiva: **Addaia Mayol**
Grafisme: **Pere Pasqual. Impremta Leo**
Fotografia: **Margalida Morey. Estudi 9**
Producció: **La Fornal d'Espectacles**

2.2 CURRÍCULUM DE LA PRODUCTORA

La Fornal d'Espectacles
Des de Gener 03. Manacor

2010

20. La Història Robada. Dramatúrgia i direcció Joan Gomila. Cia La Fornal.

Projecte Alcover 2011

Premi projectes escènics Ajuntament de Palma 2010

Premi del públic al millor espectacle balear a XV fira de teatre de Manacor

2009

19. Joan Petit Mariner. De Joan Gomila. Cia La Fornal. Direcció Andreu Segura

18. El solitari oest. De Martin McDonagh. Cia La Fornal & Moll Oest. Direcció Pitus Fernández.

Projecte Alcover 2010

Nominació a millor espectacle premis teatre balear

Nominació a millor direcció premis teatre balear

Nominació a millor actor premis teatre balear

Nominació a millor actor premis teatre balear

2008

17. La rondalla den Pere Catorze. D'A.Mª Alcover. Cia La Fornal. Direcció: Andreu Segura

16. El Retorn de Robin Hood. De Vicent Vila. Cia La Fornal. Direcció Joan Gomila

2007

15. Tape (La Cinta), d'Stephen Belber. Cies. *La Fornal & Lookatme Productions.*
Direcció: Àlex Tejedor

Premi Concurs Projectes Teatral 2007 Ajuntament de Palma

Menció per la Fira de Teatre de Manacor a la seva qualitat

Projecte Alcover 2008

Nominació als premis Max 2007 espectacle revelación

14. Nela i Zerafina, de Víctor Català (Caterina Albert) i Mercè Rodoreda. Cia. *La Fornal i Auditori Sa Màniga.* Direcció: Joan Gomila

2006

13. Un dia d'estiu, de Slawomir Mrozek. Cia. *Produccions de Ferro.* Direcció: Màrius Hernández.

Projecte Alcover 2007

12. El joglar Miquel i la festiva rondalla d'es cavall del rei. *Companyia Joglar Miquel.* Dramatúrgia i direcció: Joan Gomila.

11. Professor Sorpreses a la terra del Myotragus. *Companyia Professor Sorpreses.* Dramatúrgia, direcció i interpretació: Pep Lluís Gallardo.

10. Campos a Damià Huguet. Direcció: Joan Gomila.

2005

9. Professor Sorpreses i els secrets dels llibres. *Companyia Professor Sorpreses.* Dramatúrgia: Pep Lluís Gallardo i Joan Gomila. Interpretació i direcció: Pep Lluís Gallardo.

8. El castell d'Iràs i no tornaràs. Cia. *Es Ferreret.* Dramatúrgia i direcció: Pep Lluís Gallardo.

7. Doctor Burballa i la fabulosa rondalla den Martí Tacó. Companyia Doctor Burballa. Dramatúrgia i interpretació: Antoni Gomila. Assessorament a la direcció: Joan Gomila.

2004

6. **Memòries d'un reclam**, de Manuel Picó. Companyia Manacorina Independent. Assessorament en la direcció: Joan Gomila.

Projecte Alcover 2005

Premi dimarts del teatre del Mar 2005

5. **Professor Sorpreses i la seva mascota**. Companyia Professor Sorpreses. Dramatúrgia i direcció: Joan Gomila.

4. **Professor Sorpreses, Tintín i els seus amics..** Companyia Professor Sorpreses. Dramatúrgia: Joan Gomila. Direcció: Pep Lluís Gallardo.

3. **MEDEA, MEDEA**. Producció del Teatre Principal, Teatre de Manacor i Auditori Sa Màniga.

2003

2. **Professor Sorpreses, aquell infant i aquell padrí**. Companyia Professor Sorpreses. Dramatúrgia i direcció: Joan Gomila.

1. **Sa Fia del Sol i de la lluna**. Companyia Manacorina Independent. Dramatúrgia i direcció: Andreu Segura.

2.3 CURRÍCULUMS

DIRECCIÓ

Gomila Gaià; Joan

Manacor, Mallorca, 1962.

TEATRE com ACTOR

2009

Joan Petit Mariner. De Joan Gomila. Direcció Andreu Segura. Producció La Fornal

2005

Molt soroll per no res, de W.Shakespeare. Direcció de Kornad Zschiedrich. Producció de la Fundació Teatre Principal de Palma i Rafel Oliver Produccions.

2004

La Comèdia dels errors. De W. Shakespeare. Cia TAV Teatre. Direcció: Pep Lluís Gallardo. Producció Ass. Cult Gom Teatre-Teatre de Vilafranca.

2003

Somni d'una nit de Sant Joan. De W. Shakespeare. Cia TAV Teatre. Direcció: Pep Lluís Gallardo. Producció Ass. Cult Gom Teatre-Teatre de Vilafranca.

2001

Perquè Vull d'Ovidi Montllor. Cia Gom Teatre. Direcció Frederic Roda. Direcció musical de Tomeu Matamalas. Prod. El Zoo de Vidre-Dramatúrgia 2000-Accés Teatre. *Gira Projecte Alcover 2002*

2000

Prebelàndia: Cinc minuts amb tu vuit dies per setmana, de Joan Gomila. Cia Gom Teatre. Direcció escènica de Caterina M. Alorda. Direcció musical de Tomeu Matamalas. Producció El Zoo de Vidre S.L.

1999

El ball de les balenes, de Biel Jordà. Cia En Blanc. Direcció Biel Jordà

1997

A doble espai. Espectacle a partir de poemes i textos de Miquel Àngel Riera i Damià Huguet. Direcció Rafel Duran. Coproducció GOM Teatre-Teatre Principal de Palma. *Gira Projecte Alcover 1999*

1996

La dida, de Salvador Galmés. Dramatúrgia de Maria Antònia Oliver. Direcció Rafel Duran. Producció Teatre Principal de Palma.

Tanta sinceritat, quina indecència. Espectacle poètic a partir de l'obra de Miquel Àngel Riera. Producció de l'Escola Municipal de Mallorca de Manacor.

Rondalles per abans d'anar a sopar. Lectura dramatitzada per a infants de les rondalles.

1995

Mes-tall poètic. Lectura de poemes d'autors dels Països Catalans.

Poeta en bicicleta. Poemes i cançons de Guillem d'Efak. Amb Jaume Gomila i Tomeu Matamales.

1994

Servar les formes, de Guillem Vidal, amb direcció de Pep López i Tomeu Amengual. Cia. Capsigranys.

Beneïts i bandits. versió lliure de "l'Opera de tres rals" de Bertolt Brecht, amb dramaturgia i direcció de Ramon Moreno. Coproducció Cia. Capsigranys i l'Ajuntament de Manacor.

1992

El casament, de Bertolt Brecht amb direcció de Ramon Moreno. Producció Cia. Capsigranys.

Poemes a Nai. Poesia de Miquel Àngel Riera amb música del guitarrista Sebastià Matamales en el marc de la festa del llibre a Son Carrió.

El més feliç dels tres, d'Eugène Labiche. Direcció de Rafael Calatayud. Producció de la Cia. Capsigranys.

1991

Anomenat lo tort, guió i direcció per Miquel Mestre. Cia. Capsigranys amb Ars Antiqua i Orquestra In Tempo, dirigides per Martí Saez. Producció de la Cia. Capsigranys.

1989

La ciutat dels clots, guió i direcció Miquel Mestre. Cia. Capsigranys.

Un conte de Nadal. guió i direcció Miquel Mestre. Cia. Capsigranys.

DIRECCIÓ D'ESPECTACLES

2010

La Història Robada. D'Antoni Tugores i Joan Gomila. La Fornal

2008

El retorn de Robin Hood. De Vicent Vila. La Fornal

2007

Ca ses monges. De Xesc Forteza. Tav teatre.

2006

Vilafranca a Miquel Àngel Riera i Damià Huguet. Col·lectius diversos de Vilafranca.

Campos a Damià Huguet. Obra Cultural Balear. Campos.

El joglar Miquel i la festiva rondalla del Cavall del Rei. Produccions de Ferro.

2005

Ai de tu, si t' enamores. De Guillem Vidal. Cia. El Zoo de Vidre S.L- Gom teatre

Doctor Burballa i la magnífica rondalla de don Martí Tacó. D' Antoni Mª Alcocer.
Cia Dr. Burballa-Produccions de Ferro.

Les Alegres casades de Windsor. De William Shakespeare. Cia Tav teatre

2004

Memòries d'un reclam. de Manuel Picó. Cia Manacorina Ind. - Produccions de ferro.
(Assessorament escènic).

Professor Sorpreses i la seva mascota. Basat en el conte de Bernardo Atxaga *Xola i els lleons*. Dramatúrgia i direcció. Cia Profesor Sorpreses . Produccions de Ferro.

Calidoscopi v. Basat en contes de Llorenç Villalonga. Dramatúrgia i Direcció. Cia Gom Teatre.

2003

Professor Sorpreses, aquell nin i aquell vell. Diversos autors. Cia Professor Sorpreses
– Produccions de Ferro.

1998

Sara i Nona, de Carles Batlle. Cia Gom Teatre.

Poetes, poetes d'aigua salada. Diversos autors. Cia. Espiral d'Embulls.

1992

Vint per vint, de Joan Barbero. Cia Aranyes Teatre.

INTÈRPRETS

FRANCESCA VADELL CUBELLS

Manacor. 1986

Llicenciada en Interpretació (Text) per l'Institut del Teatre (Barcelona).

Teatre

- *Història d'una parella*, Companyia *Tau Teatre*. Teatre Municipal de Manacor. Any 2002.
- *Miscel·lània*, direcció de Joan Matemales. Teatre d'Artà. Any 2004.
- *Homenatge a Miquel Martí i Pol*, (recital de Poesia). Mallorca. Any 2004.
- *Poesia contra la guerra*, direcció de Joan Matemales. Amb la col·laboració especial de Mònica López. Teatre d'Artà. Any 2006.
- *L'única i veritable llegenda de Sant Jordi contra el drac*, de Jordi Folck. (lectura dramatitzada). Proa Espais (Barcelona). Any 2006.
- *Centenari Bertolt Brecht*. (espectacle de poesia i teatre). Sala SACMA de Manacor. 2007.
- *Els enamorats*, de Carlo Goldoni. Companyia *Tau teatre*. Teatre Municipal de Manacor i Teatro Valle- Inclán (Madrid). Any 2007.
- Obra que obtingué la 2ª posició en els premis estatal "Buero" (celebrats al Teatro Valle- Inclán de Madrid).
- "*Vuelven*", Companyia *Rot&klat*. Teatre Can Gomà - Mollet del Vallès. Any 2007.
- *Parascave*, de Blai Bonet. Dintre del Concurs *Art Jove*; Govern de les Illes Balears. Any 2007.
- Obra que obtingué la 3ª posició dels *Premis de Teatre Art Jove*.
- *El mariner* de F. Pessoa (lectura dramatitzada). Sala SACMA de Manacor. Any 2008.

- *Qui envolta Sant Antoni?* (teatre infantil). Direcció Toni Gomila. Produccions de Ferro. Mallorca.
Any 2008.
- *La Cantant Calba*, E. Ionesco. Direcció de Rosa Sunyé. Companyia *Tau Teatre*.
Temporada
2007/2008.
- *El Regne del Carbó* (espectacle infantil- conta contes). Per la Diputació de Barcelona-Xarxa de Biblioteques. Temporada 2007/ 2008/ 2009.
- *Comèdia negra*, de Peter Shaffer. Direcció d'Àlex Tejedor (Guanyador dels Premis Max per "Tape"). Companyia *Tau Teatre*. Temporada 2008/2009.
- *Assaig obert*, (textos de Mercè Rodoreda, Àngel Guimerà i Joan Alcover) Companyia *Buits i Nous*-
Produccions de Ferro. Direcció de Joan M. Albinyana. Temporada 2008/2009.
- 2
- *Uns amors, uns indrets*, de Víctor Sánchez. Direcció de Víctor Sánchez. Estrenat a Columna Rota (Sagunt- València).
- *La llei del Grimm* de Núria Vizcarro i Cristina Cordero.
- Tallers de teatre (Institut del Teatre) i cursos de formació**
- *El menú*. (Commedia dell'Arte). Direcció: Gemma Beltran.
- *Don Joan torna de la Guerra*, d'Odon Von Horvard. Direcció: Antonio Simón i Mercè Mariné.
- *Fedra*, de Racine. Direcció: Ramon Vila.
- *La vida de les substàncies*, de Simon Donald. Direcció Toni Cassares.
- *Somni d'una nit d'estiu*, de William Shakespeare. Direcció Joan Castells.
- Taller de teatre a l'Obrador de la Sala Beckett amb Jorge Sánchez. Juliol 2008.
- Televisió**
- *Laberint de passions*, IB3. (Personatge de Regidora). Temporada 2007/2008.
- *Ja hi som tots*, (personatge protagonista). Sèrie de TV per l'Institut Ramon Llull. Productora: LaTaca (València).

ROSA FORTEZA

Rosa Forteza Nicolau

Sant Llorenç des Cardessar. 1985

Llicenciada en Art Dramàtic en l'especialització gestual per l'Institut del Teatre de Barcelona (2009).

Teatre:

- Flus i el misteri de les òrbites canviants de Jose Perez, com a titellaire (infantil); Sant Andreu Teatre, Barcelona (2009).
- Magnificat de Pasquale Bàvaro, com a actriu (dramàtic i còmic); Teatre Lliure, Barcelona (2009).
- Desertor de Pasquale Bàvaro, com a actriu (còmic); Maria Plans, Terrassa (2008).
- Una taula és una taula de Joan Fullana, com a actriu i creadora (teatre visual); Teatre d'Artà, Mallorca (2008).
- Nela i Zerafina de Joan Gomila, com a actriu (dos monòlegs: dramàtic i còmic), Auditorium de Sa Màniga de Cala Millor, Mallorca (2007).

- Salvatges de Dusan Tomic, com a actriu (còmic); l'Obrador de la Sala Beckett, Barcelona (2007).

Dansa:

- Cos que muda de Joan Fullana, com a ballarina i creadora (teatre-dansa); Maria de la Salut, Mallorca (2006).
- Moviment de l'ou de Rosa Forteza, com a ballarina i creadora (solo dansa); Manacor, Mallorca (2003).

SALVADOR MIRALLES ROMAN

Manacor 1985

FORMACIÓ

2009 - 2010. INSTITUT DEL TEATRE. Cursant primer d'interpretació.

2008. CURS INTENSIU INTERPRETACIÓ. Tanya Denny segons metodologia d'Anne Bogart

2005. MOVIMENT. Mercè Boronat

2002. CLOWN I MIM. Carles Castillo

1995 - 2003. Formació Escola de teatre de Manacor

TEATRE

ACTOR

2009 - TALLATS DE LLUNA. Dir: Assun Planas i Pep Pascual.
(Premi Ajuntament de Palma de Projectes Teatral 2008)

2008 - PERE XIV. Dir: Andreu Segura. La fornal d'espectacles.
(Estrena a la fira del Teatre de Manacor)

2008 - ELS JUSTOS. Dir: Juan Manuel Albinyana. Cia. Petita pàtria.

- 2008 - EL MÉS FELIÇ DELS TRES. Dir: Tomeu Amengual. Cia.
Teatremanacorí.cat
- 2008 - LA MERAVELLOSA RONDALLA DEL CAVALL DEL REI. Dir: Joan
Gomila. La fornal d'espectacles.
- 2007 - MOLT SOROLL PER NO RES. Dir: Tomeu Amengual. Cia. Grup mixt.
(Funció al Teatre Valle – Inclán de Madrid)
- 2007 - LA PASSIÓ. Dir: Carles Pujols, Pep Canyelles, Serafí Guiscafré. 2007
(Espectacle a la seu)
- 2006 - VIA FORA. Dir: Carles Pujols. 2006 - 2009.
(Espectacle de carrer a les murades d'Alcúdia.)
- 2006 - NOCTURN AMB LLUNA. Dir: Col·lectiva. Cia. Obrim Sala
- 2005 - IGLÚ. Dir: Ramon Moreno. Producció Teatre de Manacor
(Estrena a la fira de Teatre de Manacor)
(Funcions a la Quarta Pared a Madrid)
- 2005 - EL CLUB. Dir: Rosa Sunyer. Cia. "1de 2 u"
- 2004 - TORNAR ENRERE. Dir: Francesc Riera. Cia. Independents

DIRECTOR

- 2009 – NASCUTS CULPABLES. Autor: Peter Sichrovsky. Cia. La bella ensemble
- 2008 - EL SOPAR DELS IDIOTES. Autor: Francis Vieber. Cia. Obrim Sala

PREMIS

Premi Teatres Públics 2008 a l'espectacle "Iglú"
Millor actor de les Illes Balears. Premios Buero de Teatro Joven 2008
Millor actor de les Illes Balears. Premios Buero de Teatro Joven 2007

ALTRES

Director de teatre escolar: Institut Públic del Teatre de Manacor
Contacontes: L'Explorador Vador
Tècnic d'il·luminació

Antoni Lluís Reyes Duran

21 de març de 1985

Manacor (Illes Balears)

Estudiant de tercer curs a l'Escola Superior d'Art Dramàtic de les Illes Balears (ESADIB) (2008-2010)

III. Experiència professional

- Component del grup de teatre: TAU teatre de Manacor amb la realització dels següents espectacles:

1. *Història d'una parella* (2001) de T.Lluís Reyes i dirigida per Joan Aguiló.
2. *Ments Rebels* (2002) de T.Lluís Reyes i dirigida per Joan Aguiló.
3. *Zoowie* (2003-2004) de Sergi Pompermayer i dirigida per Tomeu Amer.
4. *La Família* (2004-2005) d'Esperança Rios i dirigida per Francesc Riera i Joan Manel Albinyana. Participació a la I Fira de Teatre de Llevant.
5. *Els enamorats* (2005- 2006) de Goldoni i dirigida per Toni Rosselló. Participació a la II Fira de Teatre de Llevant, guanyador autonòmic Illes Balears dels Premis Buero i segons classificats a l'àmbit Nacional. També guanyador del premi Xarxa de Teatres Públics de les Illes Balears 2007.
6. *La cantant calba* (2007-2008) d'Ionesco i dirigida per Rosa Jaume Sunyer. Participació a la IV Fira de Teatre de Llevant. Finalista dels Certamen Art Jove 2010.
7. *Comèdia negra* (2008-2009) de Peter Shaffer i dirigida per Àlex Tejedor.
8. *Sis dones i un home* (2009-2010) d'Alexandre Mestre i dirigida per Rosa J. Sunyer.

- Figuració a la sèrie de TV3 "Majoria absoluta" al mes d'abril de 2004.
- Figuració a la sèrie de TV3 "L'un per l'altre" al mes de juny de 2005.
- Figuració a la sèrie de TV3 "Jet lag" al mes de novembre de 2005
- Figuració a la sèrie de TV3 "El cor de la ciutat" al gener de 2006.
- Figuració a la sèrie de TV3 "Jet lag" al gener de 2006.
- Figuració a la sèrie de TV3 "Jet lag" al març de 2006.
- Paper secundari al curt "Blanco Roto" a l'abril del 2006.

- Actor al recorregut literari "Paraules al vent" amb la lectura dramatitzada de diferents pomes pels carrers de Palma amb motiu de la Fira del Llibre i organitzat pel Consell de Mallorca (2008)

- Participació al III Premis Bòtil de Teatre amb l'obra *El rei... la vida manllevada* de Biel Galmés (2007). L'any 2009 es feu el mateix espectacle en un homenatge a Biel Galmés, organitzat per la Delegació de Portocristo.
- Participació al IV Premis Bòtil de Teatre amb l'obra *L'estiu de l'anglès* de Carme Riera (2008)
- Participació a l'òpera *Júpiter y Semele* organitzat pel Conservatori de Música de les Illes Balears i l'ESADIB (2008)
- Direcció del grup Excepte Teatre amb l'obra *El malalt imaginari* de Molière. Ha participat a la Mostra de Teatro Universitario d'Ourense (MITEU) i ha guanyat el Premi del públic a la millor obra. La obra també fou seleccionada com a millor espectacle de les Illes Balears als Premis Bueros de Teatre Jove organitzats per la Fundació Coca-Cola i el Ministeri d'Educació i Cultura. A l'àmbit estatal quedà en quarta posició (2009)
- Direcció de dues obres de teatre dins la Mostra "Teatre a l'estiu" de Manacor (2009): *Història d'una parella* representada pel grup dels Busquerets i *Perdona, reina, però en Lucas m'estimava a mi* representada pel grup dels Virots.
- Participació amb el grup Vualà Teatre d'Esporles a l'obra *Les senyorettes d'Avinyó*. L'obra fou guardonada com a millor espectacle al XXIè Certamen de Teatre Amateur de Consell organitzat pel Teatre Principal de Palma i l'Ajuntament de Consell. Com a premi es feu una representació al Teatre Principal de Palma. Finalista com a millor actor en el certamen de Consell i en el Certamen de Pineda de Mar.
 - Representació de "El Rei la vida manllevada" a un homenatge a l'autor Gabriel Galmés organitzat per l'Ajuntament de Manacor (2009)
 - Contacontes d'una rondalla infantil "La flor romanial" a la Biblioteca Municipal de Manacor. Era organitzat per la Fundació Pública Mossèn Alcover i formava part del programa de Festes de Nadal de l'Ajuntament (2009)
 - Direcció de l'obra de Teatre *La mentida més gran de la història mai no contada* del grup Excepte Teatre.

Tomeu Amer Galmés

Nascut el 9 gener de 1981 a Manacor (Mallorca)

President i cofundador de Xafteatre

President i cofundador de la Companyia de Teatre Neo-Rural

Formació acadèmica

- E.S.O: IES “Mossèn Alcover”
- Escola de circ Rogelio Rivel, Barcelona (actualment al tercer i darrer any)

Cursos

- 2001. “Cuerpo y voz” amb Beatriz Peña, professora de la RESAD, Madrid (20 h.)
- 2001. Clown, amb Andreu Segura, mestre en direcció escènica a la Middlesex University de Londres. (20 h.)
- 2003. Clown actor amb Andreu Segura, mestre en direcció escènica a la Middlesex University of Londres.
- 2005. Clown amb Eric de Bront (20h.)
- 2006 Dansa-teatre amb Núria Boronat (12h.)

Experiències professionals com actor

Espectacles tancats

- 2008 **Círculo de yeso caucáseo** de Bertolt Brecht. Dirigit per Oriol Broggi i produït pel teatre Nacional de Catalunya. (52 representacions)
- 2007 **Tetra-Brick**. Espectacle cabaret: creació col·lectiva de la CIA. Neo-Rural. (25 representacions)
- 2006 **El cartero del rei de Rabindrath Tagore**, dirigit per Oriol Broggi i produït pel Teatre de Manacor. (17 representacions)
- 2005 **L’Odisea**. A partir d’improvisacions del text original. Dirigit per Pere Fullana i produït pel Teatre de Manacor (80 representacions).
- 2004 **Castigats de Juli Disla**. Dirigit per Andreu Segura. Producció de la CIA. Neo-Rural. (17 representacions)
- - 2004 **La vida difícil**. A partir dels texts d’Slawomir Mrozec i Jacques Prévert. Dirigit par Carles Pujols. Coproducció de la CIA Neo-Rural et Teatre de Manacor (17 representacions)
- 2004 **Medea-Medea**. Adaptació et direcció de Rafel Duran. Coproducció del Teatre Sa Màniga i del Teatre de Manacor (10 representacions).
- 2003 **Cyranos**. Adaptació de Rosa Gámiz i dirigit per Oriol Broggi, producció pel Teatre de Manacor (27 representacions)

Espectacles de carrer

- 2009 **Maske**. Teatre itinerant, creació col·lectiva CIA. Neo-Rural (6 representacions)
- 2008 **Zafacantasmes**. Creació col·lectiva infantil, CIA. Neo-Rural (50 representacions)

- 2006 **La banda dels nins**. Espectacle itinerant de creació col·lectiva infantil. CIA. Neo-Rural (25 representacions)
- 2005 **Agrobatucada Urbana**. Espectacle itinerant de creació col·lectiva. CIA. Neo-Rural (65 representacions)
- 2004 **Via Fora**. Dirigit per Carles Pujols (10 representacions)
- 2003 **Batu-roig**. Creació col·lectiva de la CIA. Neo-Rural. Dirigit per Carles Pujols (17 representacions)

PREMSA

DOSSIER DE PREMSA

Ft 11 !! Novetats

La Història Robada

La Fomal d'Espectacles ens presenta aquest muntatge escrit i dirigit per Joan Gomila, sobre l'assaig i recull històric, "El batle Antoni Amer "Garanya": La història robada", de l'investigador i periodista Antoni Tugores. Antoni Amer "Garanya" fou batlle de la ciutat de Manacor durant la Segona República. Un home adscrit al republicanisme federal, creador de nombrosos negocis particulars i impulsor d'avançades iniciatives públiques de caire educatiu, social i sanitari. Un home vilment assassinat al final de l'any 1936 al cementeri de Son Coletes de Manacor.

Un espectacle interpretat per Tomeu Amer, Salvador Miralles, Antoni Lluís Reyes, Rosa Nicolau i Francesca Vadell, que vol treure fil als precedents del món republicà a Mallorca. D'on sorgia? Quins eren els precedents d'aquestes persones? Quina era la seva finalitat i per què s'abraçaven al republicanisme? Ambientada en cinc èpoques diferents de la nostra història més recent, en un espai escènic net i neutre, l'obra vol ser una interpretació creïble de la història, però també un espectacle evocatiu, simbòlic i emocionant, sobretot per la proximitat dels fets històrics.

En definitiva, una història amb prou força per mostrar la natura humana, una "història robada", que parla dels qui se situen ens els àmbits de la justícia i dels qui actuen en la més alta traïció.

Es Quarter (Petra)
dia 11 de setembre

Auditori Sa Màniga
dies 17 i 18 de setembre

Fira de Teatre de Manacor
dia 23 de setembre

Auditori de Porreres
dia 9 d'octubre

**La obra de
Antoni Tugores
"La història
robada"**

que relata la pasión y muerte
del alcalde republicano
Antoni Amer, llevada
al teatro por la compañía
"La Fornal d'Espectacles"

La obra podrá verse en Manacor
el jueves 23 de setiembre en el transcurso
de la "XV FIRA DE TEATRE DE MANACOR"

TAMBIEN SE ESCENIFICARA EN EL AUDITORIUM SA MANIGA DE CALA MILLOR Y EN MANACOR SE PODRA VER EN EL TEATRE MUNICIPAL, EL JUEVES 23 DE SETIEMBRE Y ENGLOBALADA EN LA XV FIRA DE TEATRE

**EL 11 DE SETIEMBRE SE PREESTRENA, EN EL
TEATRE DE PETRA, «LA HISTORIA ROBADA», EL
MONTAJE ESCÉNICO BASADO EN EL LIBRO DE
ANTONI TUGORES "LA HISTORIA ROBADA, VIDA I
MORT D'UN BATLE REPUBLICÀ. ANTONI AMER"**

El sábado, 11 de setiembre, se preestrena en el Teatre de Petra "La historia robada", el montaje teatral que la compañía "La Fornal d'Espectacles" ha realizado sobre la obra del manacorí Antoni Tugores, "La historia robada. Vida i mort d'un batle republicà. Antoni Amer" y que se centra sobre la figura del alcalde republicano Antoni Amer "Garanya", asesinado en Son Coletes tras ser detenido en diciembre de 1936 por falangistas, cinco meses despues de estallar la guerra civil.

La obra da comienzo en el 2002, cuando Laura recibe un borrador de la biografía de Antoni Amer que servirá para repasar la historia de Manacor desde 1890 hasta prácticamente nuestros días, centrándose primordialmente en el Manacor de la segunda república y mas concretamente en la figura del alcalde

Antoni Tugores

Antoni Amer "Garanya"

asesinado en Son Coletes.

La obra está dirigida por el también manacorí Joan Gomila, mientras que sobre el escenario estarán Tomeu Amer, Salvador Miralles, Rosa Forteza, Francesca Vadell y Antoni Lluís Reyes.

"La historia robada" será preestrenada el 11 de setiembre en el Teatre de Petra, los días 17 y 18 se escenificará en el Auditorium de Sa Maniga de Cala Millor y en Manacor llegará el jueves, 23, en el Teatre Municipal.

Le ha costado retener las lágrimas en los ensayos. Pero ha conseguido implicar a cinco jóvenes –dos actrices y tres actores– en la epopeya de un pueblo, Manacor (1890-1936), simbolizada en la figura de Antoni Amer, el último alcalde republicano. Joan Gomila (Manacor, 1962) se licenció en Geografía (UIB, 1992), pero su vida profesional se ha centrado en el teatro. Es el autor y director de "La historia robada", un montaje basado en el libro del mismo título del historiador Antoni Tugores.

Joan Gomila

■ Texto: **Llorenç Capellà**
■ Fotografía: **Teresa Ayuga**

LA HISTORIA ROBADA

“Tengo del teatro una visión muy artesanal”

Le pregunto qué historia le ha sido robada. Me responde: **Joan Gomila.** La de la República. De niño no supe nada del pasado republicano ni de la guerra. En los años de juventud, en cambio, tuve la suerte de relacionarme con escritores como Bartomeu Matamalas o Bernat Nadal que me despertaron la curiosidad por todo aquello. Con uno de ellos, con Nadal, hice mi primera entrevista sobre la represión para el "7 Setmanari".

Llorenç Capellà. ¿A quién entrevistaron?

J.G. A un hermano de mi padre, Ramon Gomila, que se había pasado media vida callado. A otro hermano, Joan, lo asesinaron en Son Coletes. Era campesino, un hombre bueno. Ésta es la historia que me robaron a mí, la que nos han robado a todos.

L.C. Se le nota la rabia.

J.G. Usted dirá. Pertenezco a una generación que creció sin ninguna referencia del pasado. Ni buena ni mala, ninguna. Recuerdo un Manacor divertido y, a la vez, gris. Esta es mi visión de la infancia. Manacor era divertido, al menos para los niños, porque teníamos todas las calles para jugar.

L.C. ¿Y gris...?

J.G. No sabría definirlo. Pero percibía un halo de decadencia o de dolor.

L.C. Vamos a ver, la suya no es una historia robada, sino una historia equivocada.

J.G. No le entiendo...

L.C. Se licenció en geografía y se dedicó a otra cosa.

J.G. Es cierto. Y admito que ya no sabría hacer una evolución de impacto ambiental. Pero si todos los caminos conducen a Roma, todo lo que hace uno en esta vida se

orienta hacia un mismo fin. Cuando estudiaba, estaba interesadísimo por el plan de ordenación urbanística de Manacor. ¿Y sabe por qué...? Pues porque soñaba en un Manacor mejor. Y ahora sigo soñando en lo mismo, aunque sea desde otra óptica, la del teatro.

L.C. También abandonó la política activa.

J.G. Así es. Fui concejal por el PSM porque creía, y continué creyendo, que nos debemos a la sociedad. Pese a ello, me sentí desplazado en mi escaño. No podía evitarlo, me aburría en los plenos. Me hablaban de números y tenía la cabeza ocupada en otras cosas.

L.C. ¿En la dramaturgia?

J.G. Posiblemente. Tengo del teatro una visión muy artesanal. Me atrae todo. He sido actor, director, productor...

L.C. Ser productor es casi una locura.

J.G. Si no tienes sentido común, una locura completa. Pero yo procuro ser realista. Y sé hasta donde da el presupuesto. La Fornal, mi compañía, hace coproducciones con Menorca, a través de Pitus Fernández, y con el País Valencià, a través de Dramaturgia 2000. Entre todos intentaremos hacer una política teatral conjunta, de Països Catalans. Este es el camino: trabajamos desde un territorio concreto para llegar al conjunto del país.

L.C. El Teatro Principal ¿no cumple su función de generador y promotor de espectáculos?

J.G. De momento, no. La cumplió cuando lo dirigía Pere Noguera y Damià Pons era Conseller de Cultura. Luego, no. El Principal tiene el problema de que conjuga dramaturgia y lírica. Y además debemos reco-

nocer que los montajes propios no han tenido excesivo éxito en taquilla, excepto "Mort de Dama" y "La Dida". Aún así, tenemos que mantenerle el crédito, al Principal, porque está llamado a ser el buque insignia de nuestro teatro.

L.C. Llevamos treinta años esperando que lo sea.

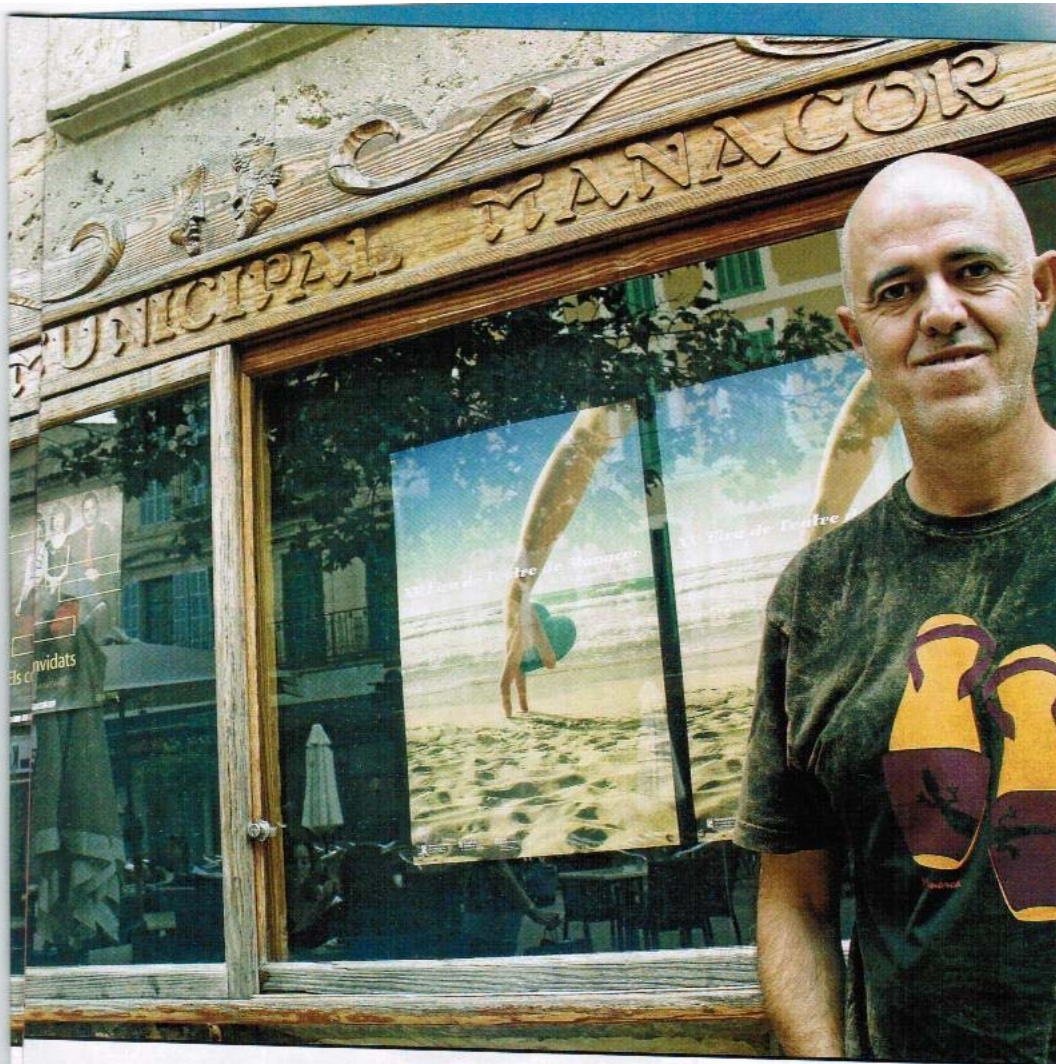
J.G. Es cierto. Pero la realidad escucece. No hay dinero público para el teatro. Por otra parte, la red de teatros municipales no cumple exactamente sus funciones, porque los locales sirven para todo. Para celebrar las asambleas del club de fútbol local, por ejemplo. Nuestra vida cultural es tan pobre que, a veces, nos cuesta imaginarlos que estamos en Europa.

L.C. La Fornal ha estrenado "La historia robada" en Petra.

J.G. Con una gran acogida por parte del público, como lo certifican los diez minutos de aplausos con que premié la caída del telón. Aunque los que trabajamos en la puesta en escena no nos atribuímos todo el mérito. Sabemos que una parte de aquellos aplausos eran en homenaje a los republicanos. A los que murieron por la libertad y a los que sufrieron la Dictadura.

L.C. ¿Con "La historia robada" ha zanjado, usted, una deuda personal con su ciudad?

J.G. No lo he pretendido. Tenga en cuenta que mi relación con Manacor ha sido intensa, pues he trabajado con textos de Guillem d'Efak, de Guillem Vidal, de Miquel Àngel Riera... Ocurrió, sencillamente, que la biografía de Antoni Amer me cautivó. Tanto es

así que ya en 2007 intenté convertirla en texto dramático. No di con el tono adecuado y desistí. El texto actual es el resultado de cinco o seis versiones, contando siempre con el asesoramiento de Antoni Tugores.

L.C.-...

J.G.- Uno de los problemas cuya resolución me obsesionaba era el de conseguir que unos sucesos acaecidos hace un siglo o casi un siglo pudieran ser comprendidos tanto por unos actores muy jóvenes, que ni siquiera habían oído hablar del Frente Popular, como por un público de diferente edad y condición cultural. Por otra parte, no quería caer en localismos, pero no podía prescindir de unos hechos reales, acaecidos en Manacor, y en un periodo muy concreto: el que abarca el final del siglo XIX y el primer tercio del XX. ¿Me explico...?

L.C.- Claro.

J.G.- A mí no me interesaba dar un mensaje puramente historicista, de modo que el texto puede interpretarse desde el presente. Vamos a ver: yo pienso que nuestra sociedad no es tan diferente de la del treinta y seis como para que pensemos que aquellos hechos no puedan repetirse. La República fue derrocada por los poderes fácticos. Y los poderes fácticos de entonces, son los de ahora, los de siempre.

L.C.- El alcalde Amer ¿recoge el legado político y moral de la Primera República?

J.G.- Sin duda. Para comprender una época determinada siempre hay que bucear en su inmediato pasado. Y el pasado de Amer tiene sus raíces en el siglo XIX. No sólo por el republicanismo, sino también por la emigración. Los mallorquines iban a Sudamérica, a Francia... Y todos, aunque regresaran ricos, habían entrado en contacto con los ideales

de democracia y libertad.

L.C.- Era el caso de Amer.

J.G.- Y de Andreu Estelrich, que fue teniente de Alcalde en su equipo de gobierno. Por otra parte, coincidiendo con los inicios del siglo XX, se abren en Manacor algunas factorías importantes con capital foráneo. Me refiero a la fábrica de perlas, al matadero de Avellanet, al taller de muebles de Sanmartín... Todo ello generó un potente movimiento de izquierdas entre el obrerismo. Y se dinamizó la cultura. ¡Si en Manacor funcionaban tres teatros...! Pero todo se acabó en el treinta y seis. Me pregunto qué hubiera pasado si la generación de los Amer y Estelrich hubiera continuado gobernando.

L.C.- ¿Y qué se responde?

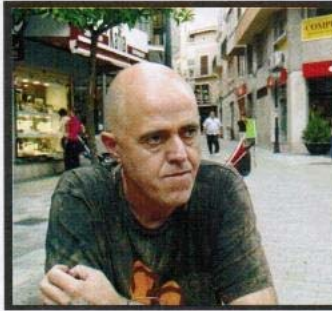
J.G.- Que posiblemente el Manacor de mi infancia no hubiera sido gris.

L.C.- ¿Ha cambiado impresiones con Dora

Brisas

2 de octubre de 2010

13

“Nuestra sociedad no es tan diferente de la del treinta y seis como para que pensemos que aquellos hechos no puedan repetirse”

Amer, la hija del alcalde?

J.G.- No, porque decidí que todas las informaciones del Manacor real me llegaran a través de Antoni Tugores. Tenerle a mi lado ha sido un lujo. Llegué a disponer de tanto material que tuve que hacer una criba, entre otras razones porque no quería que “La historia robada” se convirtiera en un retrato de la realidad. Por encima de cualquier otra cosa, tenían que prevalecer los sentimientos, las sensaciones.

L.C.- En contraposición al personaje de Amer ¿quién encarna a las derechas?

J.G.- Don Jaume, que puede ser un carlista. Y Colau, en Colauet, su criado, que acaba comprándole la finca y convirtiéndose en un auténtico poder fáctico. La represión, en Manacor, partió de algunos payeses que se rebelaban contra la subida de los impuestos sobre la propiedad.

L.C.- ¿Por este motivo asesinaron a Amer?

J.G.- Claro. Y porque a pesar de su muy buena situación económica se apartó de los de su clase. Las derechas le consideraban un traidor. Como a Andreu Estelrich, que era la dignidad personificada. Colau, en Colauet, don Nicolau, les juró odio eterno.

L.C.- Don Jaume representa el carlismo...

J.G.- Y don Nicolau, la Falange. Es un tipo primario, pero calculador. Ha conseguido llevar a Don Jaume, el señor, a la quiebra y se queda con sus tierras. Luego, el 18 de julio, se hace falangista. Es un personaje ficticio que se inspira en criminales con nombre propio, como es Fornaret, en Joan de Son Perot o el capitán Jaume.

L.C.- ¿Cómo se las apaña para escenificar la violencia?

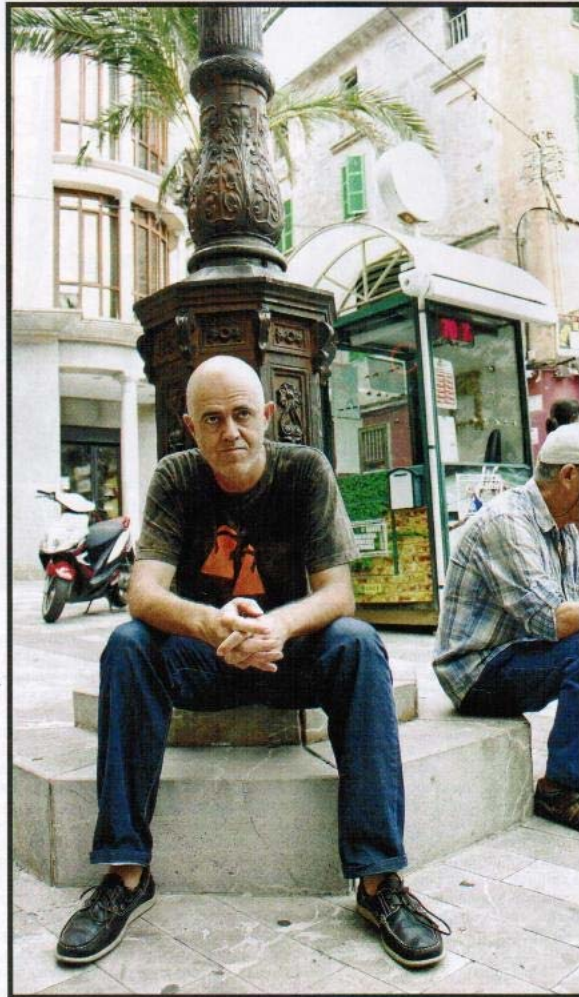
J.G.- La única violencia radica en la palabra. He llorado escribiendo los diálogos. Y en los ensayos, aún ahora que ya me sé el texto al dedillo, no puedo evitar emocionarme. ¿Sabe por qué...?

L.C.- Dígamelo.

J.G.- Porque buceamos en un ayer palpitante. ¿Cómo vamos a superar la tragedia del treinta y seis si los nietos de aquel desastre tan sólo hace cuatro días que han tomado conciencia de lo que pasó? Además...

L.C.- ¿Qué?

J.G.- Cualquier persona decente tiene que indignarse. “La historia robada” crece en torno a un icono que es Antoni Amer. Pues bien, al alcalde Amer, además de asesinarlo, quisieron

Brisas

2 de octubre de 2010

14

“La memoria es conciencia. Y la conciencia no se limpia como un trapo sucio cualquiera”

borrarlo de la memoria. Mi padre, que nunca me había hablado del pasado, un mes antes de morir me dijo sin que viniera a cuento: “¿Por qué decían que Amer era tan malo si abrió dos escuelas?” Y ya le digo, murió un mes después. Fue como si quisiera sacarse aquella pregunta del alma.

L.C.- ¿Qué edad tenía cuando la guerra...?

J.G.- Catorce años. Y con catorce años vio montones de cadáveres. Y aprendió a callar. Y calló hasta que se sintió enfermo y vomitó una pregunta que, en realidad, era un grito de rebeldía. ¡Después de tanto silencio...! A medida que transcurre la obra se agiganta la figura de Magdalena Roig.

L.C.- La esposa de Antoni Amer.

J.G.- Sí. La odiaban porque precisamente custodiaba la memoria. La obra empieza con una lluvia de documentos y acaba con un funcionario recogiendo estos documentos del suelo. Le insisto: lo importante, para los golpistas, era borrar la memoria.

L.C.- ¿Por qué?

J.G.- Porque la memoria es conciencia. Y la conciencia no se limpia como un trapo sucio cualquiera. Le cuento algo que sucedió...

L.C.- Vale.

J.G.- Sucedió a principios de los cuarenta. El capitán Jaume Jaume...

L.C.- Que fue uno de los responsables directos de centenares de asesinatos...

J.G.- Sí. Pues el capitán Jaume dormitaba en una de las sillas de s'Agrícola balbuceando palabras ininteligibles. Y Sebastià Rubí...

L.C.- El autor de “Ai Quaquín que has vengut de prim”.

J.G.- El mismo. Entonces, Sebastià, que era muy irónico, va y le despierta, “Jaume desperta't que parles de dormir”, le advirtió. “I què deia...?”, preguntó. “Demanaves que et llevassin els morts de damunt”, le dijo el otro.

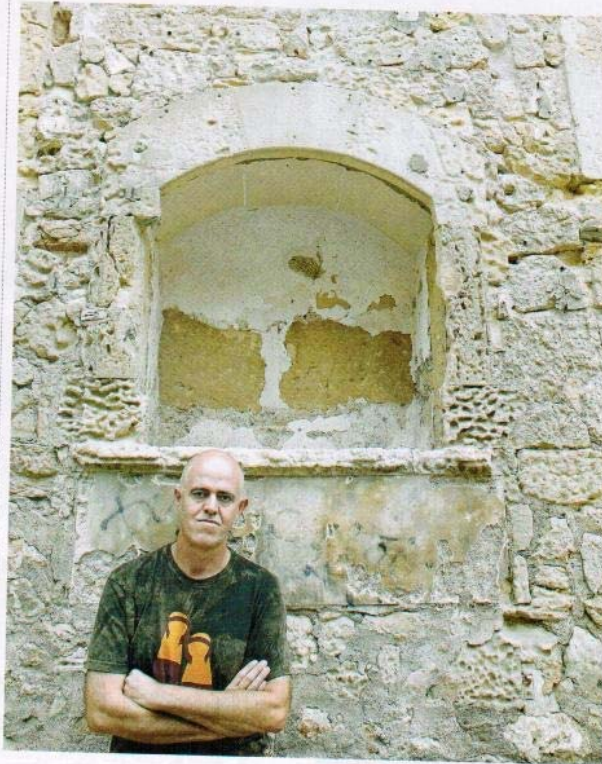
L.C.- ¿Y...?

J.G.- Jaume no hizo ningún comentario. Pero Rubí, al contarlo, acababa diciendo: “Me'n vaig témer que m'havia atrevit massa i esperava que en donar-li l'esquena em clavaria un tret”.

L.C.- No lo hizo.

J.G.- Igual iba desarmado. En cualquier caso, esta anécdota sirve para visualizar los sentimientos contrapuestos que han convivido, lavados, durante setenta años ■

Al margen ◀

La memoria bajo llave

La Junta de Andalucía pagará mil ochocientos euros a las republicanas que fueron vejadas por el franquismo. No es mucho, pero el total puede sumar infinidad de céros si tenemos en cuenta las arengas de Queipo de Llano, a través de Unión Radio Sevilla, animando a moros, legionarios y falangistas a violar a las mujeres de izquierdas. Sin embargo, pese a la evidencia, los portavoces de la extrema derecha no han tardado en mostrar su indignación por lo que consideran algo así como una alcaldada. No se puede caer más bajo. Pero no nos engañemos. La baja moral de quienes arguyen que las milicianas fueron reclutadas en los burdeles o que el gran número de mujeres fusiladas en Barcelona, no fueron víctimas del franquismo, sino de un Durruti que corría a balazos a las prostitutas, va más allá de la pataleta ideológica.

Pretenden continuar custodiando la memoria bajo llave. Joan Gomila, como antes lo hiciera Antoni Tugores, les ha robado la llave. No a los retrogrados andaluces o madrileños, sino a los mallorquines que se apuntan a la sinrazón. Tanto da. Quienes en Manacor asesinaron a las enfermeras de la Cruz Roja del ejército republicano, también alegaron que eran prostitutas. Setenta años después, el lenguaje es el mismo. En cualquier caso, la recuperación de la memoria colectiva se abre paso entre silencios que pesan como losas. “La historia robada” es prueba de ello. La avalan diez minutos de aplausos en su estreno. Para Antoni Amer. Para las víctimas del fascismo. Y para Tomeu Amer, Rosa Forteza, Salvador Miralles, Toni Lluís Reyes y Francesca Vadell, que han dado vida y coherencia al pasado ■

Brisas

2 de octubre de 2013

15

CRITIQUES

La història robada: la història recuperada

Pere Santandreu

Els dies 17 i 18 de setembre s'ha estrenat a Cala Millor *La història robada*, un text que Antoni Tugores i Joan Gomila han adaptat per a l'escena. Amb un esplet d'actors i actrius com mai abans Mallorca no havia tingut, *La història robada* ha aixecat l'entusiasme del públic, que ha omplert la sala cada vespre, una sala que s'ha adaptat i reduït per permetre una proximitat major entre actors i espectadors.

La història robada és una proposta que tracta amb delicadesa, però sense edulcorants, el passat recent de Mallorca, i dramatitza un episodi que comença al final del segle XIX, amb l'arribada de la Primera República, i acaba amb els fets sagnants de la guerra incivil. Un bocinet d'una història tan pròxima a nosaltres com és la de la formació d'Antoni Amer, el seu interès per la política, la seva creença en un progrés "que és bo per a tothom"; l'arribada d'Antoni Amer a la batalla de Manacor, a passar a ser el *batle Garanya*; i el desenllaç terrible, dolorós, i tan real alhora, del seu assassinat, durant la guerra espanyola. Va ser dia 29 de desembre de 1936. Tenia només una cinquantena d'anys. Batle de Manacor per majoria absoluta. I quina era la seva culpa? Potser, tal com s'insisteix a l'obra, la seva culpa va ser creure "en l'educació, en la cultura, i en la fe de les persones" com a eines per transformar la societat.

Sens dubte, amb aquest espectacle Joan Gomila pretén arribar als joves, i per això inicialment situa l'obra en l'actualitat; els vol mostrar, possiblement perquè ho coneixen per primera vegada, què va passar no fa gaire, amb el desig que no es torni a repetir. Amb un escenari despullat, amb molts pocs elements (tot i que carregats de gran significat: un bres, on naixeran els seus fills; la maleta, que fa referència al dolor que va suposar l'emigració massiva de mallorquins), el director diposita la seva confiança en el treball dels actors (la veu, el moviment, el gest, la paraula). Aconse-

Joan Gomila estrena amb gran èxit a l'Auditori sa Mònica la versió dramàtica de l'obra d'Antoni Tugores, *La història robada*

guex un ritme molt àgil, que esdevé trepidant cap al final, amb la captura i l'assassinat de qui havia estat elegit democràticament per representar tot el poble de Manacor.

Cal destacar també la feina de Francesc Montané, en el disseny del so i dels llums, així com el treball, tan elegant i encertat, d'Antònia Fuster, en el vestuari.

A hores d'ara, en llegir aquestes notes,

Tomeu Amer, Salvador Miralles, Antoni Lluís Reyes, Rosa Forteza i Francesca Vadell ja hauran representat *La història robada* a Petra, Cala Millor, Manacor i Porreres. Sens dubte, serà un espectacle que rodarà per molts més escenaris de Mallorca. I això és bo, perquè

amb aquesta obra s'han gosat dir les paraules que fins fa ben poc no s'havien dit mai, si més no, tan públicament. Al cap i a la fi, després de tants anys de dolor, aquella arma, amenaçant, que branda en tot moment el feixista mallletat, no va triomfar. Sí que va infligir un mal atroc, irremissible, però la raó no estava ni pot estar mai de part seva. Felicitats, amics, pel treball fet amb arte-sania, amb finor, amb estimació.

SERRA DES TEIXOS

ELS TRESCADORS

Sant Llorenç des Cardassar

24 d'octubre del 2010

Sortida: a les 8 h del carrer Lepanto Preu: 11€
Inscripcions: del 10 al 21 d'octubre, indicant nom, llinatge i excursió al compte de:
Sa Nostra 2051-0141-91-1070001854

Dificultat: Per aquelles persones entrenades i disposades a caminar molt o haver d'usar les mans per franquejar passos i obstacles.

Informació:

telèfons - 971 838 069 - 606 272 116
correu - elstrescadors@gmail.com

elstrescadors.blogspot.com

Teatre que fa gaudir i pensar: "LA HISTÒRIA ROBADA"

Fotos: Antoni Sureda P.

Aquests dies s'ha fet una preestrena teatral de *La història robada*, obra adaptada i dirigida per Joan Gomila; aquesta setmana es representarà a Sa Màniga, després a Manacor, Porreres i esperem que sigui "reclamada" per molts de teatres més. L'argument parteix de l'obra biogràfica que va escriure l'investigador d'història Antoni Tugores sobre Antoni Amer, més conegut pel seu mal nom, "Garanya", que va ser batle de Manacor durant la República i va ser assassinat el mes de desembre de 1936.

Tugores i Gomila han realitzat molts de canvis respecte del contingut del llibre. Tots dos han sabut veure que el teatre és un llenguatge diferent que la literatura i han aplicat a la dramaturgia tots els recursos perquè la part visual, escenari, llum, moviments..., transmetés una estètica rebuida de valors plàstics i intel·lectuals. Una representació que duu a pensar, però que al mateix temps entreté per l'agilitat i valors teatrals.

Actors: Gent que val

Joan Gomila pot estar satisfet, d'aquest treball seu, però no és menys cert que els actors i col·laboradors tenen una gran categoria. Per això moltes de vegades feim referència a l'Escola de Manacor que, aplicada al teatre, parteix d'aquells mífics Capsigranys i, passant pel teatre escolar ha derivat en una munió de "teaters" (si se'm permet l'expressió) d'una importància capital, com mai no s'havia vist. Són centenars aquells i aquelles que, avui, fan, dirigeixen, adapten o escriuen teatre.

Així, tenim que cinc actors joves aconsegueixen estar més d'una hora (potser una i mitja!) sobre l'escenari i és,

precisament, el darrer quart d'hora quan més intensitat i emoció hi vàrem detectar.

Qui era en Garanya?

A l'Ajuntament li va costar anys i panys retre l'homenatge merescut al Batle Garanya. Així i tot, alguns no veuen que la seva figura emergeix de la fosca del "Moviment" i, quasi vuitanta anys després, assenyala els culpables d'aquell desastre. Amer no predicava la revolució violenta, només la normalitat: que cadascú contribuís de manera justa, que el poble pogués accedir a l'educació, millorar programant l'urbanisme de Manacor.

Ell no representava un comunisme apassionat, ans el contrari, una gent més o menys benestant compromesa amb el progrés. I això és el que no li perdonaren. I això mateix és el que ens

transmet aquesta obra de teatre: la vida d'un home normal corrent, que es dedica a la política per allò que en teoria s'hi dediquen tots, encara que, com podem comprovar, ara mateix amb tants d'imputats, n'hi ha molts que es desmarquen de l'ètica per dedicar-se a la butxaca

L'adaptació de

Joan Gomila

Joan Gomila ha fet una obra sense histrionisme, mostrant-nos un home jove que té una família i uns ideals. Potser l'heroicitat és això. Afortunadament els autors han tengu l'encert de començar l'obra i principis de segle i acabar-la l'any trenta-sis. Amb encert es tetic han prescindit d'escenes d'afusellaments, com també de la detenció i tortura del batle.

Es una obra amb bona plàstica. Alguns moments són especials, en aquest sentit: la tirada de pasquins del principi l'entrada de la república, etc.

Els actors fan diferents papers i es canvien d'indumentària sobre l'escenari això vol dir que la decoració és austera i que no amaguen res. La tasca individual de cadascun d'ells ens ha semblat molt bona. Al marge de la tensió argumental hi ha alguns moments didàctics que es resolen mitjançant el diàleg, pe evitar una veu en off. Era important que l'espectador sempre tengués present l'època.

El veritable homenatge

Potser és amb aquesta obra que l'gent del seu poble ret el veritable homenatge a Antoni Amer Garanya. Primer va ser la investigació de Tugores actes de recordança a Ca'n Lliro i al Cementeri. Després l'Ajuntament el feu fill il·lustre, la veritable normalitat arriba quan la gent el coneix a nivell fi

CRÍTICA

La història robada, justícia oportuna

Obra: La història robada

Direcció i espai escènic: Joan Gomila

Realització de l'escenografia: Marc Barberà

Projecció: Cinètica Produccions

Assessorament lingüístic: Antoni Lluís Reyes

Fotografia: Estudi 9

Col·laboració a la dramaturgia i interpretació: Tomeu Amer, Salvador Miralles, Antoni Lluís Reyes, Rosa Forteza i Francesca Vadell

Antoni Riera

Feliç idea la de La fornal espectacles de produir una versió dramaturgic de La història robada, el llibre biogràfic que Antoni Tugores va escriure ja fa alguns anys sobre Antoni Amer, Garanya, el batle republicà assassinat pel feixisme durant la guerra civil. Interpretat per cinc actors joves i professionals, l'espectacle gaudeix de la força necessària per fer mantenir a les cadires un públic atent i interessat durant una hora i vint minuts. La història del batle Antoni Amer és contada amb habilitat narrativa i deixa com a puntals de la seva biografia la introducció dels valors republicans, la construcció d'escoles i la convivència amb un feixisme creixent, encarnat sobretot en els pagesos rics que han ocupat el lloc dels senyors, arruïnats quan s'entra al segle XX. Un feixisme que acabarà tomant una a una totes les fites assolides per la república i pels valors que encarna. La història robada en la seva versió teatral s'ajusta prou fidelment al llibre de Tugores i ho fa tant des de la presència de la seva filla Laura en els prolegòmens del muntatge

com també d'una detallada anàlisi dels fets històrics que des del segle XIX precipitaren primer l'arribada de la república i després l'adveniment imposat del feixisme. La màgia del teatre és capaç en aquest cas de fer-nos reviure d'una manera més simbòlica que real els fets que marcaren aquells convulsos anys trenta, anys pens d'il·lusió, de canvis, d'idees i de passió. Anys que veieren el seu caminar estroncat per un feixisme que a La història robada es concentra en un sol personatge, en Colau, paradigma de la intolerància, de la incultura, dels doblers bruts, de la por de la democràcia. Especialment fina la interpretació de Tomeu Amer, en aquest cas. En Colau, el feixisme, sembla rebre una ditada de mel al final de l'obra, on se'ns mostra com un personatge humà turmentat pel seu passat fosc, negre. I tanmateix, la intolerància no canvia mai de color, i persisteix. També Xesca Vadell demostra ofici i armes poderoses en encarnar la viuda del batle Garanya. Tot i el final desconcertant, on uns operaris de la neteja semblen voler fer net d'un passat que ha romàs homenatjat durant tota l'obra damunt l'escenari, les mamballetes que clogueren l'espectacle, volgueren ser un reconeixement a la tasca de La fornal d'espectacles i al seu muntatge fet amb correcció i elegància, però també una reivindicació de la justícia històrica envers les víctimes de la barbàrie feixista. Emoció i gratitud del poble de Manacor envers aquells antics republicans i també envers els qui ara ens els han acostat una mica més. *La història robada* ha de ser una eina de recuperació de la memòria històrica entre els més joves, una oportunitat perquè petits i joves coneguin qui som, i d'on venim, què teníem i què ens varen robar.

teatre principal

// PROJECTE
ALCOVER:

Ajuntament **de Palma**

